

В. Л. Розумець,
учитель математики ЗОШ І–ІІІ ст. с. Боратин Луцького району Волинської області,
завідувач кабінету вечірніх (змінних) і заочних шкіл у 1985–1993 рр., відмінник народної освіти

Дорогі мої колеги

Моя тісна співпраця з Волинським обласним інститутом удосконалення кваліфікації вчителів розпочалася з часу мого призначення на посаду завідувача фільмотеки Локачинського райвно у серпні 1971 року. Нашим куратором від інституту був Володимир Олексійович Ящук, завідувач кабінету технічних засобів навчання (ТЗН). Дуже спокійний і стриманий, добрий і справедливий, висококомпетентний у своїй справі, відповідальний за виконання доручених йому завдань. З високою повагою ставився до всіх нас, завідувачів фільмотек. Понад усе цінував тих, хто старався працювати якнайкраще, любив ентузіастів. В області тоді було 17 фільмотек, чотири з них міські.

Протягом навчального року він проводив для нас, як правило, три-чотири обласних семінари. Перший, на якому я був присутній, відбувся в листопаді 1971 року. Тоді й познайомився з Володимиром Олексійовичем. Отримав від нього перші настанови щодо особливостей роботи фільмотеки з педагогами та школами. Дуже корисним було спілкування з колегами, заняття працівників інституту і запрошених спеціалістів.

Окрім цього, В. О. Ящук постійно відвідував районні фільмотеки, вивчав нашу працю, допомагав у вирішенні проблем на місцях, давав поради щодо різних напрямів роботи. Ми разом відвідували уроки. Я вчився у нього, теж намагався постійно аналізувати використання технічних засобів навчання в школах району, надавав консультації педагогам щодо використання матеріалів фільмотеки, бував на уроках освітян різних фахів. Окрім цього, завідувачем райвно мені доручено було працювати і з учителями математики, оскільки це відповідало моєму фаху – вчителя математики. Вивчаючи досвід кращих учителів, узагальнював його і пропагував на сторінках районної газети «Колгоспна правда» [7–10].

У приміщенні фільмотеки оформив стенд «В ногу з життям» (про досвід роботи з використання ТЗН на уроках вчителя української мови і літератури Конюхівської восьмирічної школи Надії Михайлівни Тимошук).

Всі ці мої старання високо оцінив В. О. Ящук, приїхавши перевіряти роботу фільмотеки. «Локачинська фільмотека – одна з кращих в області», – сказав мені. Про все це він доповів завідувачеві райвно Дмитрові Шумчуку. Тоді ж було вирішено питання про проведення обласного семінару завідувачів рай(міськ)фільмотек на базі

Локачинської районної фільмотеки у жовтні-листопаді 1976 року.

Під час цього семінару мені було вручено почесну грамоту Волинського обласного відділу народної освіти за сумлінну працю й активну участь в організації та проведенні обласного семінару за підписом завідувача облвно С. О. Яблончука.

Добре запам'яталися мені курси завідувачів рай(міськ)фільмотек, які проводив Володимир Ящук при ІУВ з 12 по 24 березня 1978 року. На них було приділено велику увагу актуальним на той час питанням:

1. Визначення результативності застосування ТЗН у школі.
2. Організація кабінетної системи навчання в школі.
3. Нова апаратура для використання ТЗН.
4. Сучасний урок із використанням ТЗН: тип, структура, оцінка змісту навчального матеріалу, принципи, методи, прийоми і засоби навчання на уроці, висновки і пропозиції.
5. Вимоги до сучасного уроку: ідеологічні, естетичні, гігієнічні.

Володимир Олексійович подбав про те, щоб курси пройшли на високому теоретичному рівні й мали практичне спрямування. Перед нами виступали: директор обласного ІУВ Г. С. Маслай («Бібліографічна та фільмографічна робота в школах»), старший викладач Луцького педагогічного інституту ім. Лесі Українки В. П. Сало («Реконструкція системи навчання в школах та вимоги до техніки безпеки»), заступник директора

*Учасники республіканського семінару завідувачів опорними рай(міськ)фільмотеками (1981 р., Долина нарцисів).
Зліва направо: Г. Черняєв, А. Войтина, О. Підліпінський, В. Ящук, В. Розумець*

В. О. Ящук, завідувач і Е. Б. Каплан, методист лабораторії інформатики зі слухачами курсів

Волинської обласної контори кінопрокату М. Ф. Войтович («Технологія збереження і ремонту фільмокопій») та ін. 23 і 24 березня курсанти відвідали уроки фізики, історії та літератури з використанням ТЗН у школах № 4 і № 15 міста Луцька, ознайомилися з технічними засобами навчання, наявними у цих закладах, та їх використанням.

За пропозицією Володимира Олексійовича я і завідувач Горохівської райфільмотеки Микола Лукашевич були учасниками республіканського семінару завідувачів опорних фільмотек, який відбувся у вересні 1978 р. в м. Генічеську Херсонської області. Цікавими були виступи Л. Тичини, методиста Республіканського учбово-методичного кабінету підручників, навчально-наочних посібників та ТЗН Міністерства освіти УРСР, з питань ефективного використання аудіовізуальних посібників та Л. Кулінської, старшого наукового співробітника лабораторії ТЗН Науково-дослідного інституту педагогіки УРСР.

А ще, крім того, мені вдалося побувати з групою колег на республіканському семінарі завідувачів опорних фільмотек та завідувачів кабінетів ТЗН, який відбувся у травні 1981 року в м. Берегово Закарпатської області. Найцікавішим там був виступ Л. Чашка, кандидата педагогічних наук. Він звернув увагу на те, що застосування ТЗН перестало бути індивідуальною справою чи справою ентузіастів, а стало загальнодержавною. «А ще, – зазначив він, – на уроках необхідно використовувати не весь кінофільм (20–30 хв), а фрагменти, і потрібно вміти раціонально вибрати те, що буде найбільш корисним». У роботі з учителями я намагався показати, як дотримуватись цих його рекомендацій та вплітати кінофрагменти у канву уроку.

Володимир Олексійович відрядив мене також на республіканський семінар у м. Калуш Івано-Франківської області у вересні 1982 року. В останній день його роботи відвідали школи міста і Калуського району, в яких ми ознайомилися з досвідом роботи щодо ефективного використання ТЗН на уроках.

Згодом я став колегою Володимира Олексійовича. З лютого 1985 року до серпня 1993-го працював

на посаді завідувача кабінету вечірніх (змінних) і заочних шкіл. За розподілом обов'язків вивчав стан навчально-виховної роботи в цілому та, зокрема, рівень знань учнів з математики у вечірніх школах області, надавав методичну допомогу педагогічним кадрам, організовував курсове підвищення кваліфікації та міжкурсові методичні заходи різного змісту, форми і рівня. Особливої уваги надавав організації навчання директорів вечірніх (змінних) і заочних шкіл. Плідною була робота триденного обласного семінару директорів з проблеми «Впровадження досягнень науки і передового педагогічного досвіду в навчально-виховний процес» на базі Ковельської міської вечірньої школи. З Ковеля виїздили у м. Надвірна Івано-Франківської області для ознайомлення з досвідом тамтешніх педагогів (травень 1992 р.).

З багатьма обдарованими, творчими, талановитими вчителями довелось мені співпрацювати у період роботи в інституті. Один із них – Іван Архипович Миронюк, учитель Заліського консультпункту Ратнівської вечірньої середньої школи, досвід якого я вивчав. Педагоги, котрі навчали працюючу молодь, перебували у постійному пошуку методичних прийомів і методів роботи з дорослими учнями. Іван Архипович наголошував: «Ми часто плануємо власну діяльність на уроці, але далеко не завжди – діяльність учнів. І тому виходить, що навіть добре проведені заняття часто не дають потрібного начального і виховного ефекту. Ось тому, на мій погляд, для активізації пізнавальної діяльності учнів необхідно на кожному уроці, на кожному його етапі ставити перед ними пізнавальні завдання, сміливіше включати їх у самостійний пошук розв'язання навчальних і практичних проблем» [11, с. 1].

Прийняли мене в колективі інституту дуже приязно. Щиро ділилися своїми напрацюваннями більш досвідчені колеги. Зустрівся зі своєю вчителькою географії з Новодвірської середньої школи Турійського району, яку я закінчував, Галиною Костянтинівною Романюк, котра працювала методистом кабінету дошкільного виховання в 1959–1977 роках.

Хочу розповісти про одну традицію колективу інституту: окрім спільної роботи, ми разом відзначали деякі свята і ювілеї колег.

Дуже добре пам'ятаю: одним з перших заходів, проведених за моєї ініціативи, був вечір, присвячений 60-річчю завкабінету трудового навчання Юрія Костянтиновича Шутовського у 1986 році. Прозвучали вітання на честь ювіляра. Вокальна група у складі Миколи Гуменюка, Галини Малицької, Галини Лошак, Руслани Новак (Барановської) та інших присвятила йому пісні «День народження» В. Шаїнського та «Моя стежина» (слова А. Малишка, музика П. Майбороди). Я акомпанував на баяні.

Цікавим був вечір, присвячений 55-річчю Галини Костянтинівни Романюк, за моїм сценарієм 1 листопада 1989 року. Його вели Галина Лошак, методист із біології, та Степан Мельник, методист із фізики. Були запрошені колишні учні Галини Костянтинівни, її перші випускники.

Переконаний, що добре запам'яталося не тільки мені, але й усім працівникам інституту свято до 50-річчя методиста кабінету виховної роботи Надії Гнатівни Жилінської.

Варто сказати, що ми весело, з гумором, піснями та декламуванням (і своїх віршів теж) відзначали і державні свята.

З вересня 1999 року розпочався новий етап мого педагогічного життя – Боратинська загальноосвітня школа I–III ст. Саме тут склалися найкращі умови для активної навчальної, позакласної та позашкільної діяльності як учителя математики і класного керівника. Підготовка і проведення шкільних математичних олімпіад, тижнів математики, конкурсів на кращого математика школи, засідань КВМ (клубу веселих математиків), інтелект-ігор, випуск стінної математичної газети «Ерудит», оформлення дошки пошани юних математиків, індивідуальна робота з обдарованими учнями, підготовка їх до олімпіад, турнірів, конкурсів, екскурсії до музею академіка Михайла Кравчука в с. Човниця, організація математичних конкурсів та вікторин на сторінках районної газети «Слава праці» – далеко не повний перелік форм співпраці з учнями [1–3; 5].

Практика проведення засідань методичного об'єднання вчителів математики та інформатики району в різних школах значно збагачує методичний арсенал педагогів. Неодноразово і ми приймали колег та ділилися з ними родзинками досвіду [4; 6].

Працюючи в школі, проходив курси підвищення кваліфікації вчителів математики. Нові люди, нові форми роботи з учителями, але збережені традиції інституту. Як і раніше, колектив намагається задовольнити запити педагогів, ознайомити із досягненнями сучасної науки, розвинути їх майстерність. У чому я бажаю моїм колегам успіхів, бо успіхи вчителя – це успіхи його учнів!

Певний внесок зроблено мною у впровадження української духовності, популяризації традицій і звичаїв українського народу. Так, у різдвяні дні 2008 року я, будучи в ролі Діда Мороза, разом з вокальним тріо «Росинка» (у складі Валентини Тарадай, Зіни Жураковської та Тетяни Ткач) колядками і щедрівками вітали працівників Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти, обласної організації профспілки працівників освіти і науки, обласного краєзнавчого музею та інших установ і організацій Луцька та Луцького району.

Працівники Інституту (зліва направо): Г. К. Романюк, Г. Г. Джигалюк, В. Л. Розумець, Г. Я. Малицька

Новорічні вечорниці, 1984 р.

В. Л. Розумець та тріо «Росинка» вітають працівників ВПШО, 2008 р.

Література

1. Мартинюк В. Змагання юних математиків. *Слава праці*. 2008. 20 берез. С. 2.
2. Розумець В. Л. Турнір юних математиків. *Слава праці*. 2011. 11 січ. С. 3.
3. Його ж. О, математико! *Слава праці*. 2010. 9 лют. С. 1.
4. Його ж. На першому місці для вчителя – професійна компетентність. *Слава праці*. 2010. 1 квіт. С. 8–10.
5. Його ж. Уроженець Волині Михайло Кравчук – син неба, титан математичної думки. *Слава праці*. 2009. 27 серп. С. 2–3.
6. Його ж. Вчимо математику з радістю. *Слава праці*. 2008. 13 груд. С. 1.
7. Його ж. При допомозі технічних засобів. *Колгоспна правда*. 1978. 25 серп. С. 2.
8. Його ж. Перша вчителька. *Колгоспна правда*. 1978. 24 трав. С. 4.
9. Його ж. Навчальне телебачення. *Колгоспна правда*. 1976. 26 лют. С. 3.
10. Його ж. Готуються школи. *Колгоспна правда*. 1975. 12 лют. С. 4.
11. Його ж. В ногу з життям: з досвіду роботи вчителя Заліського консультпункту Ратнівської вечірньої середньої школи А. І. Миронюка по активізації пізнавальної діяльності учнів на консультаціях з математики. Луцьк: РВВ Волин. облполіграфвидаву, 1990. 8 с.